

แนวปฏิบัติการจัดการขยะยาภายในมหาวิทยาลัย

เนื้อหาที่จะกล่าวต่อไป เกี่ยวกับ คำแนะนำในการจัดการขยะยาที่เกิดภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การจัดการของโปรแกรมการจัดการสารเคมีและของเสียสารเคมี ChemTrack&WasteTrack มีขอบเขตครอบคลุม 2 ประเด็นดังต่อไปนี้ 1.การจัดการของเสียที่เกิดจากยาทั่วไป (ที่หมดอายุหรือไม่ใช้แล้ว) 2. การจัดการของเสียที่เกิดจากยาอันตรายสูง แนวทางที่นำมาใช้จัดทำแนวปฏิบัตินี้อ้างอิงจาก “แนวปฏิบัติการจัดการของเสียทางการแพทย์ที่เป็นสารเคมี” จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมอนามัย และมหาวิทยาลัยมหิดล

แนวปฏิบัติที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ สามารถจัดการผ่านโปรแกรมการจัดการสารเคมีและของเสียสารเคมี ChemTrack&WasteTrack จะครอบคลุมเฉพาะยาทั่วไปและยาอันตรายสูงเท่านั้นเนื่องจากในกลุ่มยาคีชีวันจำเป็นต้องเป็นการจัดการในส่วนของเสียชีวภาพ และในส่วนยาควบคุมพิเศษ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ควบคุมเฉพาะ โดยรายละเอียด ยาทั่วไปและยาอันตรายสูง มีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ยาทั่วไป ได้แก่ ยาแผนปัจจุบันที่มีความอันตรายต่ำ (ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม “ยาอันตรายสูง”) รวมทั้งรวมทั้งยาแผนโบราณและยาสมุนไพร
2. ยาอันตรายสูง ได้แก่
 - ยารักษามะเร็ง (chemotherapy)
 - ยาปฏิชีวนะ (antibiotic) ยาต้านไวรัส (antiviral drug)
 - ยาฮอร์โมน (hormone) หรือยาที่มีผลรบกวนการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ (endocrine disruptor)
 - ยาที่เป็นพิษต่อระบบสืบพันธุ์ (toxic to reproductive system)
 - ยาที่รบกวนการพัฒนาของตัวอ่อน (pregnancy category X)
 - ยากดภูมิคุ้มกัน (immunosuppressive)

ขั้นตอนในการจัดการขยะยาสำหรับโปรแกรม ChemTrack&WasteTrack

1. จำแนกขยะยาและกรอกข้อมูลที่ต้องการจัดการเข้าเกณฑ์ “ยาทั่วไปและยาอันตรายสูง” ตามที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นแล้ว ให้ผู้ใช้งานกรอกข้อมูลผ่านโปรแกรม ChemTrack&WasteTrack เพื่อทิ้ง “ขยะยา” รายละเอียดดังนี้

1.1 “ยาทั่วไป” ให้จำแนกเป็นของเสียสารเคมีประเภทที่ 18,19 โดยต้องระบุ “ตัวยาหลัก” เมื่อกรอกข้อมูลในโปรแกรมและบนฉลากในช่องส่วนประกอบ (Component) ให้สมบูรณ์โดยให้พิจารณาจำแนกตามประเภทย่อย กรณีเป็นยาที่ไม่ใช้แล้ว/ยาหมดอายุ ยาที่ไม่ใช้แล้ว แบ่งเป็น 3 Class ย่อยดังนี้

- 18.1: Unused Medicine in Liquid Form กรณีที่เป็นยาที่ไม่ใช้แล้วที่อยู่ในรูปของเหลว
- 18.2: Unused Medicine in Solid Form กรณีที่เป็นยาที่ไม่ใช้แล้วที่อยู่ในรูปของแข็ง
- 18.3: Unused Medicine in Vials or Ampoules กรณีที่เป็นยาที่ไม่ใช้แล้วที่อยู่ในขวดหรือหลอดบรรจุยาทั้งหมดอายุ แบ่งเป็น 3 Class ย่อยดังนี้
- 19.1: Expired or Deteriorated Liquid Medicine กรณีที่เป็นยาหมดอายุที่อยู่ในรูปของเหลว
- 19.2: Expired or Deteriorated Solid Medicine กรณีที่เป็นยาหมดอายุที่อยู่ในรูปของแข็ง
- 19.3: Expired or Deteriorated Medicine in Vials or Ampoules กรณีที่เป็นยาหมดอายุที่อยู่ในขวดหรือหลอดบรรจุ

1.2 “ยาอันตรายสูง” ให้จำแนกเป็นของเสียสารเคมีประเภทที่ 20 โดยให้พิจารณาจำแนกตามประเภทย่อย 2 Class ดังนี้

- 20.1: Hazardous Pharmaceutical Waste in Liquid Form หมายถึง ยาอันตรายสูงที่เป็นของเหลว
- 20.2: Hazardous Pharmaceutical Waste in Solid Form หมายถึง ยาอันตรายสูงที่เป็นของแข็ง

2. จัดเตรียมภาชนะบรรจุพร้อมติดฉลากของเสียสารเคมีที่กรอกข้อความให้สมบูรณ์แล้ว ก่อนส่งกำจัด ภาชนะบรรจุอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของขยะยาที่ครอบคลุม	ป้ายสัญลักษณ์ที่แนะนำ
1) ยาอันตรายสูง (Hazardous Pharmaceutical Waste) ■ ถังบรรจุ : ถังขยะสีม่วง ■ ป้ายคำเตือนบนถัง : ขยะยาอันตรายสูง ■ ถังขยะ : ถังสีม่วง(ถ้ามี) ■ ป้ายคำเตือนบนถัง : ขยะยาอันตรายสูง	 ขยะยาอันตรายสูง Hazardous Pharmaceutical Waste

ประเภทของขยะยาที่ครอบคลุม	ป้ายสัญลักษณ์ที่แนะนำ
2) ยาทั่วไป (Medicine Waste) ■ ถูขบบรรจุ : ถูขบขยะสีเทา ■ ป้ายคำเตือนบนถู : ขยะ(ยา)อันตราย ■ ถังขยะ : ถังสีแดง ■ ป้ายคำเตือนบนถัง : ขยะ(ยา)อันตราย	ขยะ(ยา)อันตราย Medicine Waste

2.1 ผู้ปฏิบัติงานต้องรวบรวมขยะยาบรรจุใส่ถุงพลาสติก HDPE ชนิดหนา สีม่วง (ยาอันตรายสูง) หรือสีเทา(ยาทั่วไป) และมีป้าย/สัญลักษณ์ที่จำเพาะว่าเป็น ยาอันตรายสูง/ขยะ(ยา)อันตรายที่หนักันสูง โดยต้องรวบปิดปากถุงให้แน่นสนิท

2.2 บรรจุขยะยาที่มัดปิดปากถุงให้แน่น ใส่กล่องที่ทนแรงกระแทกกระหว่างการขนส่งได้ ปิดปากกล่องด้วยเทปมีสีหรือหรือสัญลักษณ์ที่จำเพาะว่าเป็นขยะยาประเภทใด

ภาพที่ 2 ตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ขยะยา

2.3. กรณี “ยาทั่วไป” เฉพาะประเภทที่ 18,19 ให้ส่ง 1 ตัวยาหลักใส่ถุงพลาสติกที่มีซิปล็อค 1 ถู แล้วติดฉลากของเสียสารเคมี ก่อนรวบรวม“ยาทั่วไป”ทั้งหมด ใส่ถุงพลาสติกสีเทา ติดป้ายคำเตือนบนถูว่าเป็น “ขยะ(ยา)อันตราย”และนำส่งตามกำหนดที่ได้รับนัดหมายจากโปรแกรมฯ ศปอส.จะจัดเก็บโดยส่งผ่านบริษัทรับกำจัดของเสียสารเคมี ในแต่ละเดือนต่อไป

หมายเหตุ : ยาอันตรายสูง ได้แก่ ยาที่เป็น P-list, U-list, D-list ตาม The Resource Conservation and Recovery Act(RCRA) ของ U.S. EPA และยาที่เป็น hazardous pharmaceutical waste ของ U.S.CDC/NIOSH และหน่วยงานสาธารณสุขของสหรัฐอเมริกา (ภาคผนวก ก เอกสารอ้างอิง)

เอกสารอ้างอิง

แนวปฏิบัติการจัดการของเสียทางการแพทย์ที่เป็นสารเคมี
ศูนย์พัฒนานโยบายแห่งชาติด้านสารเคมี กองแผนงานและวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มกราคม 2560

Link : <https://linkdee.co/gl-chem-med-waste>

Qr.code